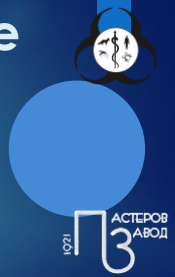
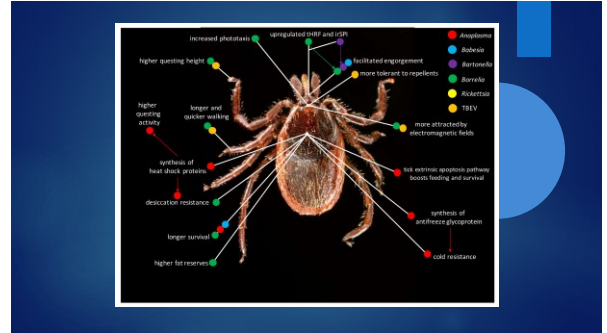

Druge bakterijske bolesti koje prenose krpelji

ASIST. DR SCI. MED. PAVLE BANOVIĆ
SLUŽBA ZA PREVENCIJU I SPREČAVANJE ŠIRENJA BESNILA I DRUGIH ZARAZNIH BOLESTI

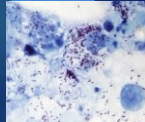

Rikecije iz grupe pegavih groznica (Spotted fever group Rickettsia-SFGR)

- ▶ Obligatne intracelularne bakterije
- ▶ Vektori su tvrdi krpelji (*I. ricinus*, *D. reticulatus*, *D. marginatum*, *H. punctata*, *R. sanguineus*)

Prenose se

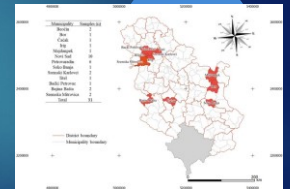
- ▶ Sa adulta ženke na potomstvo (transovarijalni prenos)
- ▶ Iz nižež u viši razvojni stadijum (transtadijalni prenos)
- ▶ Uporednim hranjenjem zaraženog i nezaraženog krpelja na istom domaćinu (horizontalan prenos)

Da li ovih bakterija ima u Srbiji?

- ▶ DA
- ▶ SFGR spadaju u najčešće patogene detektovane u krpeljima koji su uklonjeni sa pacijenata

- Sezona 2019.**
- SFGR (67%, 21/31)
  - **Rickettsia helvetica (54%, 17/31)**
  - **Borrelia afzelii (9%, 3/31)**
  - **Anaplasma phagocytophilum (6%, 2/31)**
  - **Borrelia miyamotoi (6%, 2/31)**

Clinical Aspects and Detection of Emerging Rickettsial Pathogens: A "One Health" Approach Study in Serbia, 2020

Paula Brauner^{1,2,3}, Adrian A. Dăniş-Bănicu⁴, Verica Bešević⁵,
Anđelija Preradović Štambić⁶, Corinaea Găvruta⁷, Anđelija Mićević⁸,
Dragana Mijatović⁹, Danial Ojengben¹⁰, Sara Mustafar¹¹ and Aljoška Lubarec Čuč¹²

¹ Institute for Liver Diseases and Other Tick-Borne Diseases, Department of Parasitology and Other Infectious Diseases, Faculty of Medicine, University of Belgrade, Belgrade, Serbia; ² Department of Parasitology and Infectious Diseases, Faculty of Medicine, University of Belgrade, Belgrade, Serbia; ³ Department of Parasitology and Infectious Diseases, Faculty of Medicine, University of Belgrade, Belgrade, Serbia; ⁴ Department of Parasitology and Infectious Diseases, Faculty of Medicine, University of Belgrade, Belgrade, Serbia; ⁵ Department of Parasitology and Infectious Diseases, Faculty of Medicine, University of Belgrade, Belgrade, Serbia; ⁶ Department of Parasitology and Infectious Diseases, Faculty of Medicine, University of Belgrade, Belgrade, Serbia; ⁷ Department of Parasitology and Infectious Diseases, Faculty of Medicine, University of Belgrade, Belgrade, Serbia; ⁸ Department of Parasitology and Infectious Diseases, Faculty of Medicine, University of Belgrade, Belgrade, Serbia; ⁹ Department of Parasitology and Infectious Diseases, Faculty of Medicine, University of Belgrade, Belgrade, Serbia; ¹⁰ Department of Parasitology and Infectious Diseases, Faculty of Medicine, University of Belgrade, Belgrade, Serbia; ¹¹ Department of Parasitology and Infectious Diseases, Faculty of Medicine, University of Belgrade, Belgrade, Serbia; ¹² Department of Parasitology and Infectious Diseases, Faculty of Medicine, University of Belgrade, Belgrade, Serbia

Sezona 2020.

- *Rickettsia* spp. 41/93 44.1%
- *Rickettsia helvetica* 31/93 33.33%
- *Rickettsia monacensis* 5/93 5.38%
- *Rickettsia felis* 4/93 4.30%
- *Borrelia* spp. 18/93 19.35%

Sezona 2021

Rickettsia helvetica 16/76 (21.05%)
B. miyamotoi 11/76 (14.47%)
R. afzelii 11/76 (14.47%)
R. monacensis 8/76 (10.53%)
B. lusitanae 7/76 (9.21%)
A. phagocytophilum 3/76 (3.95%)
B. spielmanii 3/76 (3.95%)
R. felis 2/76 (2.63%)

Differential detection of tick borne pathogens in human platelets and whole blood using microfluidic PCR

Paula Brauner^{1,2,3}, Adrian A. Dăniş-Bănicu⁴, Verica Bešević⁵,
Anđelija Preradović Štambić⁶, Corinaea Găvruta⁷, Anđelija Mićević⁸,
Dragana Mijatović⁹, Danial Ojengben¹⁰, Sara Mustafar¹¹ and Aljoška Lubarec Čuč¹²

Monitoring riketiozija u Evropi

Rickettsioses surveillance

- Surveillance
- Monitoring surveillance
- Other type of surveillance
- Not included

Non-surveillance countries: Luxembourg

Najčešće bolesti koje izazivaju riketije iz grupe pegavih groznica

Mediteranska pegava groznica (Marsejska groznica)

Izazivač:
Rickettsia conorii subsp. *conorii*

Zemlje u okruženju pogođene ovom bolešću:

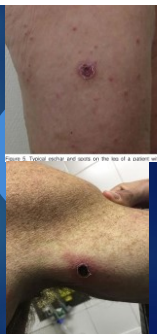
- Hrvatska
- Bugarska
- Rumunija
- Grčka
- Turska

Srbija
Makedonija
Albanija

Bolest ne podleže prijavi
Nema dijagnostičkog prućnika

Mediteranska pegava groznica kl. slika i dijagnostika

- ▶ Kliničke manifestacije počinju 6-10 dana nakon uboda krpelja
- ▶ Skok temperature
- ▶ Glavobolja
- ▶ Bolovi u mišićima
- ▶ Pojava osipa
- ▶ Lokalna limfadenopatija
- ▶ RAZVOJ ESHARE NA MESTU INOKULACIJE RIKECIJA

Laboratorijski nalaz krvi je nespecifičan

Trombocitopenija
Leukocitoza
Povišeni ALT i AST

Serologija:
Parni uzorak seruma (u razmaku od 4 nedelje)

Četvorostruki porast titra u IgM ili IgG klasi
Radi se rutinski u Pasterovom zavodu

Uzorak izbora:
Eshara
Bris eshare
Kapilarna krv iz eshare
Puna krv (Na-citra)

Direktna detekcija uzročnika (PCR) i izolacija na ćelijskoj kulturi
Radi se rutinski u Pasterovom zavodu

Rickettsia sibirica

- ▶ Izaziva riketsioze povezane sa limfangitisom (*Lymphangitis-associated rickettsiosis*)
- ▶ ili Bolest sličnu Mediteranskoj pegavoj groznici (*MSF-like illness*)
- ▶ U Republici Srbiji ova bolest ne podleže prijavi, nema Dg priručnika

Eurosurveillance

Modifernans spotted fever-like illness caused by *Rickettsia sibirica mongolotimonae*, North Macedonia, June 2022

Riketsioza povezana sa limfangitisom kl. slika i dijagnostika

- ▶ Inkubacija 6-10 dana od uboda krpelja
- ▶ Skok temperature
- ▶ Glavobolja
- ▶ Bolovi u mišićima
- ▶ Pojava osipa
- ▶ Lokalna limfadenopatija

- ▶ Zapaljenje limfnih sudova koji dreniraju područje zahvaćeno infekcijom (ne uvek)
- ▶ RAZVOJ ESHARE NA MESTU INOKULACIJE RIKECIJA

Uzorak izbora:

- Eshara
- Bris eshare
- Kapilarna krv iz eshare
- Puna krv (Na-cma2)

Direktna detekcija uzročnika (PCR) i izolacija na ćelijskoj kulturi
Radi se rutinski u Pasterovom zavodu

Serologija:

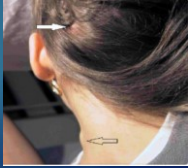
- Parni uzorak seruma (u razmaku od 4 nedelje)

IFA/ELISA
Četvorostruki porast titra u IgM ili IgG klasi
Radi se rutinski u Pasterovom zavodu

TIBOLA (Tick-Borne Lymphadenopathy) ≈ DEBONEL (DERmacentor-BORne Necrosis Erythema and Lymphadenopathy)

Sindrom koji se karakteriše bezbolnim otokom limfatičke glave i/ili vrata sa razvojem eshare na mestu uboda krpelja i inokulacija rikecije

Mogući izlivači:
Rickettsia slovaca
Rickettsia raoultii
Rickettsia massillae
Rickettsia felis

Koje bakterije uzrokuju rikecioze u Srbiji?

- ▶ *Rickettsia helvetica*
- ▶ *Rickettsia felis*

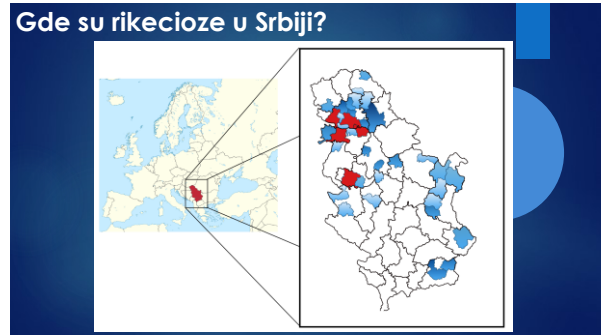
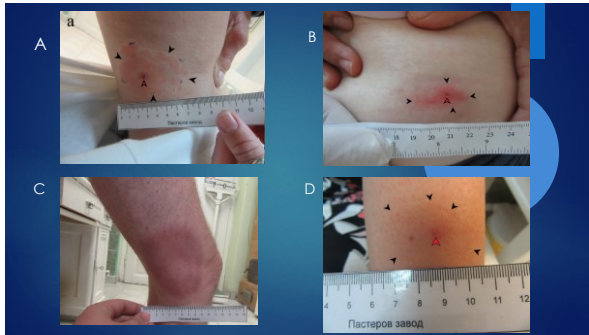
Dokazani uzročnici.
Detektovani u punoj krvi/kapilarnoj krvi/eshari pacijenata sa kl. slikom rikecioze

- *Rickettsia raoultii*
- *Rickettsia slovaca*
- *Rickettsia monacensis*

Verovatni uzročnici.
Detektovani u krpelju koji je uklonjen sa pacijenata sa kl. slikom rikecioze

Značaj ksenodijagnostike!

Devojčica, 7 godina
Prebivalište: Novi Sad
Lokalitet izlaganja krpelju: /
Vrsta krpelja: /
Razvojni stadijum: /
Period parazitiranja: /
Rickettsia spp. dokazana u lezijama

Bez sistemskih znakova infekcije
Uvećani bezbolni limfatici vrata
Prijavljuje lokalni svrab

Muškarac, 72 godine
Prebivalište: selo Obrovac
Lokalitet izlaganja krpelju: Fruška gora
Vrsta krpelja: Dermacentor marginatus
Razvojni stadijum: Adult, ženka
Period parazitiranja: 3 dana
Rickettsia helvetica dokazana u lezijama i krpelju

Bez sistemskih znakova infekcije, prijavljuje lokalni svrab

Žena, 45 godina
Prebivalište: Begeč
Lokalitet izlaganja krpelju:
Begečka jama (odeća supruga)

Vrsta krpelja: *Haemaphysalis* sp.
Razvojni stadijum: nimfa
Period parazitiranja: 4 dana

Rickettsia spp. dokazana u krpelju

Lezija izuzetno bolna na dodir
Uvećani ingvinalni limfatici

Žena, 75 godina
Prebivalište: Novi Sad
Lokalitet izlaganja krpelju: Žabalj
(vikendica)

Vrsta krpelja: *R. sanguineus* s.l. (uklonjen sa patiljka)
Razvojni stadijum: adult
Period parazitiranja: /

***Rickettsia felis* dokazana u krvi**

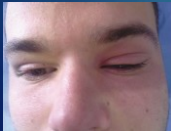
Uvećan i jako bolan limfatič vrata.

Humana granulocitna anaplazmoza

- ▶ Akutna infektivna bolest koju uzrokuje *Anaplasma phagocytophilum*
- ▶ *A. phagocytophilum* je intracelularni patogen, napada granulocyte
- ▶ Inkubacioni period od 5 do 21 dan, javlja se od Aprila do Oktobra
- ▶ Kl. manifestacija:
  - ▶ Visoka temperatura (> 38,5C), drhtavica, jake glavobolje, bolovi u mišićima/zglobovima
  - ▶ Nema promena na koži!
  - ▶ Faktor rizika: SPLENEKTOMIJA!
  - ▶ Dg. Direktna detekcija u punoj krvi (PCR i bojeni razmaz)

Tularemija

- ▶ Izazivač *Francisella tularensis*, u Evropi je najčešće *F. tularensis* subsp. *Palaeartica*
- ▶ Dokazani vektori: *Dermacentor* spp. i *Ixodes* spp.
- ▶ Slučajevi koji su povezani sa ubodom krpelja se najčešće javljaju od Maja to Jula (65%)
- ▶ iznenadna pojava groznice, glavobolje, limfadenopatije, mijalgije, malaksalosti i umora

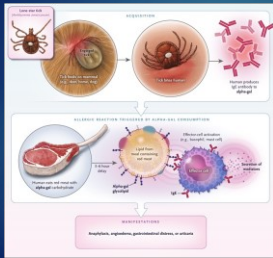

Oculoglandular tularemia

Glandular

Alfa Gal sindrom

Hvala na pažnji!

Pavle.banovic.mf@gmail.com

Pavle.banovic@mf.uns.ac.rs

021/420-528